

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2008. gada 25.martā

Administratīvās rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis A. Vīksne,

Piedaloties pieteicējai *N.B.*,
Atbildētāja pusē pieaicinātās iestādes – Liepājas pilsētas bāriņtiesas pārstāvim
Līgai Stendzei,
trešajai personai – *B.K.*, trešo personu *K.* un *B.B.* pārstāvei *I.S.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pamatojoties uz
N.B. pieteikuma par Liepājas pilsētas bāriņtiesas 2007.gada 18.oktobra lēmuma
Nr.1-6/387 „Par nepilngadīgo *K.* un *B.B.* satikšanos ar māti *N.B.*” atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Liepājas pilsētas bāriņtiesa (turpmāk – Bāriņtiesa vai Atbildētājs) 2007.gada
18.oktobrī pieņēma lēmumu Nr.1-6/387 „Par nepilngadīgo *K.* un *B.B.* satikšanos
ar māti *N.B.*” (turpmāk - Lēmums). Ar Lēmumu nolemts neatļaut *N.B.* (turpmāk
- Pieteicēja) satikties ar dēlu *B.B.* un meitu *K.B.*.

[2] 2007.gada 12.novembrī Administratīvajā rajona tiesā (turpmāk - tiesa)
saņemts Pieteicējas pieteikums ar lūgumu atcelt Lēmumu. Pieteicēja Lēmumu
uzskata par nelikumīgu un atceļamu turpmāk norādīto iemeslu dēļ.

[2.1] Pieteicēja uzskata, ka Bāriņtiesa nepareizi ir tulkojusi spēkā esošo
likumdošanu.

[2.2] Pieteicēja nepiekrīt Lēmumā secinātam, ka Pieteicējas tikšanās ar
bērniem var kaitēt bērnu psihisko emocionālajam stāvokli. Pieteicēja norāda, ka
šāds secinājums neatbilst Bērnu tiesību aizsardzības likuma 33.panta pirmajā
daļā noteiktajam.

[2.3] Pieteicēja norāda, ka ir pārtraukusi lietot alkoholu, strādā pastāvīgu
darbu. Pieteicēja norāda, ka Lēmumā nav konstatēts, ka tikšanās ar pieteicēju
varētu kaitēt bērnu veselībai, attīstībai un drošībai. Pieteicēja norāda, ka nekādas
draudus aizbildņiem, audžu ģimenei, bērnu aprūpes iestādes darbiniekam un
citiem bērniem nav radījusi.

[2.4] Lēmumā nav norādīti apstākļi un likuma pamatojums secinājumiem
kādēļ bērniem, kuriem ir māte, kura vēlas rūpēties un audzināt savus bērnus ir
jāaug audžuģimenē vai kādēļ bērni būtu jāadoptē.

[2.5] Pieņemot Lēmumu, nav ņemti vērā Pieteicējas paskaidrojumi, ka
Pieteicēja ir konsultējusies ar advokātu par aizgādņības tiesību atjaunošanu.

[2.6] Pieteicēja norāda, ka sākotnēji vēlējusies atjaunot saskarsmes tiesības ar bērniem, lai varētu tiesā pierādīt, ka aizgādības tiesību atjaunošanai nekādi šķēršļi nepastāv.

[2.7] Pieteicēja uzskata, ka ar Lēmumu ir pārkāpts Bērnu tiesību aizsardzības princips, kā arī pieņemot Lēmumu Bāriņtiesa nav ņēmusi vērā Bērnu tiesību deklarācijā noteikto, ka mazgadīgs bērns nav atšķirams no savas mātes.

[3] 2007.gada 28.decembrī tiesā saņemts Atbildētāja rakstveida paskaidrojums lietā. Atbildētājs pieteikumu neatzīst norādot uz turpmāk minētajiem apstākļiem.

[3.1] Līdz Bāriņtiesas sēdei, kad tika skatīta lieta par bērnu *K.* un *B.B.* satikšanos ar māti, mātei (Pieteicējai) netika likti nekādi šķēršļi, lai satiktos ar bērniem, taču Pieteicēja ar bērniem netikās, kā arī Pieteicēja Bāriņtiesas sēdē atzina, ka ar bērniem pēdējo reizi tikusies gadu atpakaļ.

[3.2] Atbildētājs norāda, ka nepilngadīgie bērni *K.* un *B.B.* no savas bioloģiskās ģimenes tika šķirti, jo māte (Pieteicēja) nolaidīgi izturējās pret bērnu aprūpi – lietoja alkoholu, atstāja bērnu bez aprūpes, radot bērnu dzīvībai un veselībai bīstamus apstākļus. Tā iemesla dēļ Pieteicējai ar 2006.gada 17.maija Bāriņtiesas lēmumu Nr.1-6/187 ir atņemtas bērnu aprūpes tiesības.

[3.3] Bāriņtiesa, atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 4.panta ceturtajai daļai, sameklēja audžuģimeni, kura bija gatava uzņemtie rūpes par nepilngadīgajiem *K.* un *B.B.*. Par abu bērnu ievietošanu *B.* un *J.K.* audžuģimenē Pieteicēja tika informēta personiski, kā arī Pieteicējai tika piedāvāts braukt iepazīties ar audžuģimenes dzīves apstākļiem, no kā Pieteicēja atteicās.

[3.4] Atbildētājs norāda, ka Bāriņtiesas sēdē, Pieteicēja nevarēja iesniegt faktu apstiprinošu dokumentu, ka Pieteicēja bijusi pie advokāta uz konsultāciju par aizgādības tiesību atjaunošanu.

[3.5] Atbildētājs norāda, ka tā kā 2007.gada 27.martā ir stājies spējā Liepājas tiesas spriedums par aizgādības tiesību atņemšanu Pieteicējai pār bērniem, bērni ir juridiski brīvi, viņi ir iekļauti adopcijas reģistrā, par bērniem jau interesējas potenciālie adoptētāji, un lai prioritāri tiktu nodrošinātas bērna tiesības un intereses, Bāriņtiesa pieņēma lēmumu par satikšanās aizliegumu mātei ar bērniem.

[4] Tiesas sēdē Pieteicēja savu prasījumu pamatoja ar pieteikumā izteiktajiem argumentiem, papildus norādīja, ka vēlas tikties ar bērniem, kā arī ka vairs nelieto alkoholiskos dzērienus, jo ir „kodējusies”.

Trešā persona *B.K.* lūdza Lēmumu atstāt spēkā, jo uzskata, ka tā atcelšana varētu traucēt bērnu psiholoģiskai attīstībai.

Trešā persona *J.K.* uz tiesa sēdi nebija ieradies. Tiesā tika saņemts minētās personas iesniegums, ka pilnvaro viņa viedokli paust *B.K.* (*lietas 80.lapa*).

Trešo personu *K.* un *B.B.* pārstāve *I.S.* piekrita Atbildētāja un trešo personu paustajiem paskaidrojumiem, ka bērniem būtu labāk nesatīties ar bioloģisko māti, un ka tikšanās varētu traucēt bērnu psiholoģiskajai attīstībai.

Atbildētāja pārstāvis pieteikumu tiesas sēdē neatzina un lūdza tiesu to noraidīt. Papildus paskaidroja, ka bērni labprāt uzturas audžuģimenē un vairs neatceras bioloģisko māti un ka šobrīd bērnu saskarsme ar māti traucētu uzsāktajiem iespējamam adopcijas procesam.

Motīvu daļa

[5] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 103.pantu administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros, tiesa administratīvajā procesā noskaidro, vai administratīvais akts atbilst APL noteikumiem un citām tiesību normām.

[6] Tiesa, noklausoties administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, pārbaudot lietas materiālus, atzīst, ka pieteikums ir pamatots un tāpēc apmierināms.

[7] Ar lietas materiāliem konstatējami turpmāk norādītie faktiskie apstākļi:

[7.1] 2006.gada 17.maijā ar Liepājas pilsētas bāriņtiesas lēmumu Nr.1-6/187 (*lietas 36.-37.lapas*) tika nolemts atņemt aprūpes tiesības N.B. pār meitu K.B. un dēlu B.B..

[7.2] 2006.gada 17.maijā ar Liepājas pilsētas bāriņtiesas lēmumu Nr.1-6/188 (*lietas 38.lapa*) tika nolemts K.B. un dēlu B.B. ievietot bērnu aprūpes iestādē.

[7.3] 2006.gada 25.maijā ar Liepājas pilsētas bāriņtiesas lēmumu Nr.1-6/190 (*lietas 39.lapa*) tika nolemts K.B. un B.B. ievietot B.K. un J.K. audžuģimenē līdz 2006.gada 24.novembrim.

[7.4] 2006.gada 20.novembrī ar Liepājas pilsētas bāriņtiesas lēmumu Nr.1-6/495 (*lietas 41.-42.lapas*) tika nolemts, ka N.B. ir atņemamas aizgādības tiesības pār meitu K.B. un dēlu B.B. un iesniegt Liepājas tiesā prasību par aizgādības tiesību atņemšanu.

[7.5] 2006.gada 24.novembrī ar Liepājas pilsētas bāriņtiesas lēmumu Nr.1-6/504 (*lietas 43.lapa*) tika nolemts pagarināt K.B. un B.B. uzturēšanos B.K. un J.K. audžuģimenē līdz 2007.gada 24.maijam.

[7.6] 2007.gada 20.februārī ar Liepājas tiesas spriedumu (*lietas 13.-15.lapas*) N.B. atņemtas aizgādības tiesības pār meitu K.B. un dēlu B.B.

[7.7] 2007.gada 23.maijā ar Liepājas pilsētas bāriņtiesas lēmumu Nr.1-6/168 (*lietas 44.lapa*) tika nolemts pagarināt K.B. un B.B. uzturēšanos B.K. un J.K. audžuģimenē līdz adopcijai vai aizbildnības nodibināšanai.

[7.8] 2007.gada 18.oktobrī ar Liepājas pilsētas bāriņtiesas lēmumu Nr.1-6/1387(*lietas 6.lapa*) tika nolemts neatļaut N.B. satikties ar meitu K.B. un dēlu B.B. Minētais lēmums ar 2007.gada 5.novembra pieteikumu (*lietas 4.-5.lapas, saņemts tiesā 2007.gada 12.novembrī*) pārsūdzēts Administratīvajā rajona tiesā.

[8] Tiesa konstatē, ka Lēmums pamatots ar sekojošām tiesību normām: ANO Konvencijas par bērnu tiesībām 9.panta 3.punktu, Bāriņtiesu likuma

39.panta trešo daļu un, 49.panta pirmo un otro daļu, Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmo un otro daļu un 33.panta pirmo un otro daļu.

Bāriņtiesu likuma 39.panta trešā daļa nosaka, ka Bāriņtiesa lemj par aizliegumu ārpusģimenes aprūpē esošam bērnam satikties ar vecākiem vai tuviem radniekiem, ja satikšanās kaitē bērna veselībai un attīstībai vai rada draudus aizbildnim, audžuģimenei, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas darbiniekiem vai citiem bērniem. Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmās daļas 1.punkta 1) apakšpunktā noteiktas, ka bērnam, kas nodots aizbildnībā vai audžuģimenē vai ievietots bērnu aprūpes iestādē, ir tiesības satikties ar vecākiem un tuviem radniekiem, izņemot gadījumus, kad tikšanās kaitē bērna veselībai, attīstībai un drošībai.

Minēto tiesību normu un Atbildētāja sniegto rakstveida un mutvārdu kopsakarā tiesa secina, ka Atbildētājs Lēmumu pamatojis ar apstākli, ka Pieteicējas tikšanās ar meitu *K.B.* un dēlu *B.B.* (turpmāk tekstā – Bērni) varētu kaitēt bērnu psiho emocionālajam stāvoklim, un ka bērna tiesības ir prioritāras.

Attiecīgi tiesa secina, ka lietā ir strīds, vai Pieteicējas tikšanās ar Bērniem kaitēs bērnu psiho emocionālajam stāvoklim (*draudi veselībai un attīstībai*). Attiecīgi tiesas vērtējumā ir jānoskaidro, vai Atbildētājs ir pamatojis un pierādījis, ka Pieteicējas tikšanās ar Bērniem kaitēs viņu psiho emocionālajam stāvoklim.

[9] Tiesa konstatē sekojošus Atbildētāja paskaidrojumos minētus argumentus un dod tiem savu vērtējumu:

[9.1] Līdz Bāriņtiesas sēdei, kad tika skatīta lieta par bērnu *K.* un *B.B.* satikšanos ar māti, mātei (Pieteicējai) netika likti nekādi šķēršļi, lai satiktos ar bērniem, taču Pieteicēja ar bērniem netikās, kā arī Pieteicēja Bāriņtiesas sēdē atzina, ka ar bērniem pēdējo reizi tikusies gadu atpakaļ. Tiesas vērtējumā minētais arguments nevar būt par pamatu, lai tiktu izdarīts secinājums, ka apstāklis ka Pieteicēja neizmantoja (*reti izmantoja*) tiesības tikt ar bērniem, tad šobrīd tiekoties biežāk (*vai tāpat kā iepriekš reti*), tas varētu kaitēt bērniem, jo nav argumentēts, ar ko tiks nodarīts kaitējums tiekoties biežāk, nekā pirms tam, kad tikšanās bijušas retas.

[9.2] Atbildētājs norāda, ka nepilngadīgie bērni *K.* un *B.B.* no savas bioloģiskās ģimenes tika šķirti, jo māte (Pieteicēja) nolaidīgi izturējās pret bērnu aprūpi – lietoja alkoholu, atstāja bērnus bez aprūpes, radot bērnu dzīvībai un veselībai bīstamus apstākļus. Tā iemesla dēļ Pieteicējai ar 2006.gada 17.maija Bāriņtiesas lēmumu Nr.1-6/187 ir atņemtas bērnu aprūpes tiesības.

Tiesas vērtējumā minētais arguments, ka Pieteicēja atstāja bērnus bez aprūpes ir noraidāms, jo šobrīd, kad bērni ir nodoti aprūpei audžuģimenē Pieteicējas tikšanās nevar būt par pamatu, lai bērni paliktu bez aprūpes un attiecīgi tikšanās nevar būt par iemeslu draudiem bērnu veselībai.

Tiesa nepiekrīt Atbildētāja norādītajam argumentam, ka Pieteicēja lietoja alkoholu, un attiecīgi alkohola lietošana (*iespējamā Pieteicējas atrašanās alkohola reibuma stāvoklī*) šobrīd varētu radīt draudus bērnu psiho emocionālajam stāvoklim. Tiesa secina, ka Atbildētājs nav norādījis un lietā nav pierādījumu, kas apliecinātu, ka Pieteicēja ir tikusies ar bērniem alkohola

reibuma stāvoklī, tāpat tiesa konstatē, ka lietā ir izraksts no ambulatorā pacienta medicīniskās karte (*lietas 73.lapa*), kurā norādīts, ka Pieteicēja kodēta ar preparātu RG13 uz laiku līdz 1 (vienam) gadam, kā arī izraksts no ambulatorā pacienta sociālās rehabilitācijas kartes (*lietas 72.lapa*), kurā ārsts psihiatrs norāda, ka Pieteicēja izgājusi alkohola terapijas kursu, alkoholu nelieto un šobrīd nav vēlmes arī to lietot. Minētais, tiesas vērtējumā, norāda, ka nav pamata uzskatīt, ka Pieteicēja tiekoties ar bērniem būs alkohola reibumā, un ar tādu rīcību radītu draudus bērnu psiho emocionālajam stāvoklim. Tiesa norāda, ka Atbildētājam gadījumā, ja Pieteicēja ar savu rīcību (*tikšanos ar bērniem alkohola reibuma stāvoklī*) varētu radīt draudus bērniem, tad Atbildētājam ir iespējas adekvāti rīkoties un pieņemt lēmumu par satikšanos aizliegšanu.

[9.3] Bāriņtiesa, atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 4.panta ceturtajai daļai, sameklēja audžuģimeni, kura bija gatava uzņemties rūpes par nepilngadīgajiem *K.* un *B.B.*. Par abu bērnu ievietošanu *B.* un *J.K.* audžuģimenē Pieteicēja tika informēta personiski, kā arī Pieteicējai tika piedāvāts braukt iepazīties ar audžuģimenes dzīves apstākļiem, no kā Pieteicēja atteicās. Tiesas vērtējumā apstākļi, ka Pieteicēja atteicās braukt iepazīties ar bērnu audžuģimenes dzīves apstākļiem norāda, ka Pieteicējai nebija interese par bērnu dzīves apstākļiem (*arī bērniem kopumā*) pie audžuvecākiem, kad Pieteicējai tika atņemtas aprūpes tiesības, bet nenorāda, ka šobrīd Pieteicēja izrādot vēlmi tikties ar bērniem, varētu radīt draudus bērniem.

[9.4] Atbildētājs norāda, ka Bāriņtiesas sēdē, Pieteicēja nevarēja iesniegt faktu apstiprinošu dokumentu, ka Pieteicēja bijusi pie advokāta uz konsultāciju par aizgādības tiesību atjaunošanu. Minētais arguments tiesas ieskatā nav saistāms ar Pieteicējas vēlmi tikties ar bērniem un attiecīgi šis tikšanās radīto iespējamo apdraudējumu bērniem, bet gan ar Pieteicējas vēlmi (*nevēlēšanos*) aizgādības tiesību atjaunošanu uz saviem bērniem.

[9.5] Atbildētājs norāda, ka tā kā 2007.gada 27.martā ir stājies spēkā Liepājas tiesas spriedums par aizgādības tiesību atņemšanu Pieteicējai pār bērniem, bērni ir juridiski brīvi, viņi ir iekļauti adopcijas reģistrā, par bērniem jau interesējās potenciālie adoptētāji, un lai prioritāri tiktu nodrošinātas bērna tiesības un intereses, Bāriņtiesa pieņēma lēmumu par satikšanās aizliegumu mātei ar bērniem.

Bāriņtiesu likuma 39.panta trešā daļa nosaka, ka Bāriņtiesa lemj par aizliegumu ārpusģimenes aprūpē esošam bērnam satikties ar vecākiem vai tuviem radniekiem, ja satikšanās kaitē bērna veselībai un attīstībai vai rada draudus aizbildnim, audžuģimenei, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas darbiniekiem vai citiem bērniem. Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmās daļas 1.punkta 1) apakšpunktā noteiktais, ka bērnam, kas nodots aizbildnībā vai audžuģimenē vai ievietots bērnu aprūpes iestādē, ir tiesības satikties ar vecākiem un tuviem radniekiem, izņemot gadījumus, kad tikšanās kaitē bērna veselībai, attīstībai un drošībai.

Iepriekšminētajās tiesību normās ir norādīts, pie kādiem nosacījumiem bāriņtiesa pieņem lēmumu par aizliegumu tikties ar bērnu. Minētajās normās nav norādīts, ka apstākļi, ka par bērniem sākuši interesēties potenciālie

adoptētāji norāda, ka Pieteicējas tikšanās radīs bērniem psiho emocionālo traumu. Tiesas vērtējumā mātes (*Pieteicējas*) vēlme tikt ar bērniem, atjaunot saskarsmi būtu vērtējama kā draudi iespējamai adopcijai, jo arī Pieteicējai ir tiesības uz iespējamo aizgādības tiesību atjaunošanu. Tiesas vērtējumā bērnu interesēs ir augt bioloģiskajā ģimenē, nevis audžuģimenē.

[10] Tiesa konstatē, ka lietā nav pierādījumu (*speciālista atzinuma*), kas apliecinātu, ka bērniem tiekoties ar Pieteicēju tiktu nodarīta psiho emocionāla trauma, un attiecīgi būtu pamats iespējamiem draudiem bērnu veselībai.

[11] Apkopjot iepriekš minēto tiesa secina, ka Atbildētājs nav pierādījis ka Pieteicējas tikšanās ar Bērniem kaitēs bērnu psiho emocionālajam stāvoklim (*draudi veselībai un attīstībai*). Attiecīgi tiesa atzīst, ka Pieteicējas pieteikums ir pamatots un tādēļ Atbildētāja pieņemtais lēmums atzīstams par nepamatotu un atceļamu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.,pantiem un 253.pantu Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt *N.B.* pieteikumu par Liepājas pilsētas bāriņtiesas 2007.gada 18.oktobra lēmuma Nr.1-6/387 „Par nepilngadīgo *K.* un *B.B.* satikšanos ar māti *N.B.*” atcelšanu; **atcelt** Liepājas pilsētas bāriņtiesas 2007.gada 18.oktobra lēmumu Nr.1-6/387 „Par nepilngadīgo *K.* un *B.B.* satikšanos ar māti *N.B.*”;

uzlikt par pienākumu Liepājas pilsētas bāriņtiesai atlīdzināt *N.B.* samaksāto valsts nodevu Ls 10,00 (desmit latu) apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Tiesnesis (paraksts)

A.Vīksne

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās rajona tiesas

tiesnesis A.Vīksne

Rīgā, 2008.gada 25.martā

